

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий морський гуманітарний інститут
Кафедра українознавства, історико-правових та мовних дисциплін

СИЛАБУС

Навчальної дисципліни: «Історія України»

Освітній рівень	<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>	
Програма навчання	<i>Освітньо-професійна</i>	
Галузь знань	<i>03</i>	<i>Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035</i>	<i>Філологія</i>
Освітня програма	<i>«Технічний переклад у сфері морського бізнесу»</i>	
Цикл дисципліни	<i>Природничо-наукова</i>	
Курс та семестр	<i>1 курс, 1 семестр</i>	
Обсяг дисципліни	<i>3 кредити ECTS / 90 академічних годин</i>	
Види аудиторних занять	<i>лекції, практичні заняття</i>	
Індивідуальні та (або) групові завдання	-	
Форми контролю	<i>Екзамен</i>	

Викладачі:

Михайлуца Микола Іванович – доктор історичних наук; професор; michailuca@ukr.net; (тел. роб.: 729-31-18)

Кязимова Галина Хадирівна – кандидат історичних наук; доцент; sineva2009@gmail.com; внутр. тел. 5-17.

Осипенко Олександр Валентинович – кандидат історичних наук; ст.викл.; osupenkooleksandr@ukr.net внутр. тел. 5-17.

Метою дисципліни «Історія України» є формування гармонійної, розвинутої, національно-свідомої особистості, громадянина зі стійкими морально-етичними переконаннями, забезпечення перманентності виховного процесу, формування у молодого покоління почуття патріотизму, відданості Батьківщині, національної і громадянської свідомості.

Програмні результати навчання:

ПРН02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН03. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН04. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

Очікувані результати навчання дисципліни:

Здобувач вищої освіти знає:

- місце і роль української історії в загально цивілізаційному розвитку людства;
- основні тенденції розвитку української історіографії історії України, сучасні концепції та
- модерністські підходи до вивчення історії України;
- усвідомлювати закономірність та взаємозв'язок історичних подій, витоки і взаємозв'язки історичних подій минулого і сьогодення;
- головні етапи й періодизацію історичного розвитку України;
- ключові поняття, основних історичних діячів та їх роль в історії;
- основні події історії рідного краю, його найбільш відомих діячів;

Здобувач вищої освіти вміє:

- орієнтуватися в потоці історичної інформації, використовувати різні за змістом та світоглядною направленістю наукові праці, підручники, навчальні посібники, історичні джерела;
- систематизувати та узагальнювати вивчений матеріал, знаходити аналогію сучасних проблем в історичному минулому і пропонувати шляхи їх вирішення;
- орієнтуватися в хронологічній послідовності історичного минулого, провести порівняльний аналіз історичних епох та визначити їх особливості;
- аналізувати історичні джерела, документи та біографічні свідчення;
- оцінювати ступінь історичного (цивілізаційного) розвитку на основі суспільних, політичних, ідеологічних, економічних факторів;
- формувати власне ставлення до історичних процесів та обґрунтовувати свою позицію, аргументувати свою точку зору і цивілізовано обстоювати її в дискусіях.
- бути здатними спрогнозувати історичні перспективи розвитку української держави;
- застосовувати у повсякденні знання, отримані у процесі вивчення курсу «Історія України», сприяти формуванню історичної свідомості української спільноти.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійні
Змістовний модуль 1. Історія України (від давнини до кінця ХІХ ст.)					
1	Тема 1. Давня, сучасна, вітчизняна і зарубіжна історіографія історії України.	2			8
2	Тема 2. Джерела з історії України.	2			6
3	Тема 3. Соціально-економічні процеси в Україні (від давнини до кінця ХІХ ст.).	2			6
4	Тема 4. Державні утворення та суспільно-політичні рухи на українських теренах (від давнини до кінця ХІХ ст.).	2			8
5	Тема 5. Соціально-етнічні процеси в українських землях (від давнини до кінця ХІХ ст.).	2			6

Усього годин		10			34
Змістовний модуль 2. Новітня історія України (XX ст. – поч. XXI ст.)					
6	Тема 6. Війна. Українська революція. Боротьба за державність (1914-1921 рр.).	2			8
7	Тема 7. Українські землі у 1920-1930-х рр.	2			6
8	Тема 8. Україна в Другій світовій війні (1939-1945 рр.).	2			8
9	Тема 9. Україна у роки «хрущовського лібералізму» (1954-1964 рр.) та «розвинутого соціалізму» (середина 1960-х – середина 1980-х рр.)	2			8
10	Тема 10. Незалежна Україна (1991-2019 рр.)	2			6
Усього годин		10			36
Теми семінарських занять					
	Тема. 1. Формування, еволюція української народності. Історія й сучасні тенденції націотворення.		2		
	Тема 2. Національно-демократичні ідеї і процеси в українських землях (сер. XVII ст. до сер. XIX ст.)		2		
	Тема 3. РеспубліканізмVS тоталітаризм на українських теренах у XX ст.		2		
	Тема 4. Від ідеї незалежності до євроінтеграції (1991-2018 р.)		2		
	Тема 5. Науковий семінар/конференція		2		
Усього годин			10		
Загальна кількість годин		20	10		70

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль навчальних досягнень здобувачів освіти за дисципліною забезпечується за допомогою поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль успішності – це систематична перевірка знань студентів, що проводиться викладачем під час аудиторних занять, а саме: активність на семінарських заняттях; приймання захисту рефератів; складання усного колоквиуму; письмова контрольна робота.

Підсумковий контроль успішності проводиться у формі іспиту.

Порядок проведення контролю успішності та оцінювання результатів навчання встановлено Положенням про організацію освітнього процесу в ОНМУ.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ОЦІНКИ

ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Сучасна вітчизняна історіографія історії України, її функції та періодизація.
2. Сучасний стан і напрямки розвитку джерелознавства в Україні.
3. Привласнювальна та відтворююча економіка і протодержавні утворення на теренах України.
4. Рабовласницькі й аристократичні республіки у Північному Причорномор'ї, їх соціальна структура.
5. Теорії походження Київської держави та основні етапи її розвитку.
6. Східні слов'яни, їх розселення, заняття та еволюція.
7. Суспільство, стани і прошарки, соціальні конфлікти й суперечки в Київській Русі.
8. Дискусії про давньоруську народність та етнічний складу Київської Русі.
9. Господарство давніх слов'ян періоду Київської Русі.
10. Політичний устрій та система влади в Київській Русі.
11. Південно-західні князівства Русі-України, їх внутрішня та зовнішня політика (IX – поч. XIV ст.).
12. Особливості внутрішньополітичної боротьби в Галицько-Волинських землях (I пол. XIII ст.).
13. Литовсько-Руська держава, її особливості, політичний устрій і зовнішня політика.
14. Економічне життя українських земель у XIII – поч. XVI ст.
15. Основні тенденції економічного розвитку українських земель у складі Речі Посполитої.
16. Причини колонізації степового півдня українських земель, розвиток козацького господарства.
17. Литовсько-польські унії, їх зміст та наслідки для українських земель.
18. Українська політична та релігійна думка наприкінці XVI – поч. XVII ст.
19. Українське козацтво та Запорозька Січ як суспільно-політичний феномен.
20. Причини та соціальна направленість козацьких повстань кінця XVI – першої половини XVII ст.
21. Соціально-політичні передумови української революції середини XVII ст.
22. Характер, рушійні сили та основні етапи Національної революції (сер. XVII ст.).
23. Політична культура гетьманів та козацтва (XVII – XVIII ст.).
24. Економічна діяльність, торгівля, фінансовий обіг козацько-гетьманського часу.
25. «Березневі статті» (1654 р.) та їх оцінка в сучасній історіографії.
26. Роль гетьмана І. Мазепи в українській історії.
27. Історичне значення “Конституції” гетьмана П. Орлика.
28. Обмеження козацького самоврядування в Україні та причини ліквідації Запорозької Січі у XVIII ст.
29. Економічна політика Російської імперії в українських землях (кінець XVIII – 1900 рік).
30. Національний і соціальний склад населення в українських землях у складі Російської і Австрійської імперій.
31. Формування нових суспільних верств в Україні в умовах розвитку капіталізму (кінець XIX ст.).
32. Економічні процеси в західноукраїнських землях (кінець XVIII – 1900 рік).
33. Національне відродження в західноукраїнських землях у першій половині XIX ст. Революція 1848-1849 рр.
34. Національно-визвольні та радикальні погляди та рухи в Україні у другій половині XIX ст.
35. Адміністративно-територіальний устрій, економічне становище українських земель у першій половині XIX ст.

36. Декабристський рух та масонство в Україні, характерні риси.
37. Особливості імперських реформ 60-70-х років XIX ст. в Україні.
38. Соціально-економічне становище українських земель у складі Росії на початку XX ст.
39. Демократична революція 1905-1907 рр. в Україні, позиції політичних партій в революції.
40. Західноукраїнські землі на початку XX ст.: соціально-економічний аспект.
41. Українське питання у Першій світовій війні.
42. Лютнева революція 1917 р. і утворення Центральної Ради: внутрішня та зовнішня політика.
43. Держава гетьмана П. Скоропадського: внутрішня та зовнішня політика.
44. Утворення Директорії, її склад, соціальна база та політика.
45. Революційні події 1918 р. в західноукраїнських землях.
46. Шляхи та методи встановлення більшовицької влади в Україні (1919-1920 рр.).
47. Державно-політичні процеси в УСРР з приводу входження до СРСР.
48. Історична роль селянського повстанського руху в умовах більшовицької та білогвардійської агресії.
49. Розкрийте основні уроки української національної революції 1917-1920 рр.
50. НЕП в Україні: мета, цілі і шляхи реалізації.
51. Сталінська соціально-економічна політика 20-30-х рр. в Україні та її наслідки. Голоди 20-х та 30-х років XX ст.
52. Сталінські репресії в УРСР: характер, масштаби та наслідки.
53. Українське питання на західноукраїнських землях у міжвоєнний період (20-30-ті рр. XX ст.).
54. Пакт Молотова-Ріббентропа та його наслідки для України.
55. Початок радянсько-німецької війни в Україні, масштаби та наслідки.
56. Адміністративний устрій та окупаційний режим в Україні під час війни 1941-1945 рр.
57. Рухи опору в Україні проти окупантів в роки Другої світової війни.
58. Визволення України та наслідки війни 1941-1945 рр. Включення УРСР в ООН.
59. Хрущовська "відлига" і її характер в Україні.
60. Гальмівні процеси у соціальному та економічному розвитку СРСР та УРСР в 60-70 рр. XX ст.
61. Правозахисний та дисидентський рух в Україні.
62. Перебудовчі процеси в Україні (кінець 80-х – поч. 90-х рр.)
63. Громадсько-політичні процеси в незалежній Україні: труднощі та надбання.
64. Зовнішня політика та економічні процеси в незалежній Україні.
65. Проблеми становлення громадянського та правового суспільства на початку XXI ст.
66. Євроінтеграційні процеси в сучасній Україні, труднощі і надбання.
67. Євромайдан і Революція Гідності 2013-2014 рр.
68. Україна й українці в умовах гібридної війни з боку РФ.
69. Реформи в Україні після Революції Гідності.
70. Творення Української Помісної Автокефальної церкви України.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література

1. Баран В., Бойко О., Верстюк В., Віднянський С., Греченко В. Україна: політична історія. XX – початок XXI століття. / НАН України; Інститут історії України; Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса. – К., 2007.
2. Бойко О. Д. Історія України: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К., 2006.
3. Білоцерківський В.Я. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. 536 с.
4. Горелов М. Є., Моця О. П., Рафальський О. О. Цивілізаційна історія України: Нариси. – К., 2006.
5. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. – К., 1996.
6. Гусев В. І., Казьмирчук Г. Д., Капелюшний В. П. та ін. Історія України: [Підручник]. – К., 2008.

7. Діячі науки і культури України: нариси життя та діяльності / О.В.Даниленко, Л.В.Іваницька, Н.В.Терес та ін.; За заг. ред. А.П.Коцура, Н.В.Терес. – К., 2007.
8. Дорошенко Д. І. Нарис історії України. – Л., 1991.
9. Жуковський А., Субтельний О. Нарис історії України. – Львів, 1992.
10. Історія держави і права України: У 2-х т. / [За ред. В. Я. Тація, А. Й. Рогожина, В. Д. Гончаренка; Підручник]. – К., 2003.
11. Історія України в особах: ХІХ–ХХ ст. / [І. Войцехівська (кер. авт. кол.), В. Абліцов, О. Божко та ін.]. – К., 1995.
12. Історія України ХХ – початку ХХІ століття / [за заг. ред. акад. НАН України В. А. Смолія; Навч. посібник]. – К., 2004.
13. Історія України. Електронний підручник. Повний мультимедійний курс історії України від давніх часів до сьогодення / Кер. кол. Ю.С.Жарких; За ред. Ю.А.Горбаня. – К., 2003.
14. Історія України: навчально-методичний посібник для семінарських занять. / За ред. акад. НАН України В. М. Литвина. – К., 2006.
15. Історія України: нове бачення / В. Ф. Верстюк, О. В. Гарань, О. І. Гуржій та ін.; [за ред. В. А. Смолія]. – К., 2000.
16. Історія України: новітня доба. / За редакцією академіка НАН України В.М. Литвина. – К. «Академвидав», 2012.
17. Історія українського селянства: Нариси в 2-х томах / Голова редакційної ради В. М. Литвин. – К., 2006.
18. Історія української еміграції: Навч. посібник. – К., 1997.
19. Калакура Я.С. Українська історіографія: Курс лекцій. – К., 2004.
20. Калініченко В. В., Рибалка І. К. Історія України: Підручник для студ. іст. спец. Вищих навч. закл. - Ч. 3: 1917 - 2003. – Х., 2004.
21. Когут З. Коріння ідентичності. Студії з ранньомодерної та модерної історії України. / [пер. з англ. С. Грачова]. – К., 2004.
22. Короткий історичний словник /Даниленко В.М., Кокін С.А., Слюсаренко А.Г., Даниленко О.В. – Запоріжжя, 2001.
23. Коцур В.П., Коцур А.П. Історіографія історії України. – Чернівці, 1999.
24. Коцур А. П. Українська державність: історія та сучасність. – Чернівці, 2000.
25. Курс лекцій з історії України: В 4 кн. / П. С. Коріненко, Ю. Ю. Свідерський, В. М. Окаринський та ін.; [Навч. посібник]. – Тернопіль, 2007.
26. Литвин В. М., Мордвінцев В. М., Слюсаренко А. Г. Історія України: Навчальний посібник. – К., 2008.
27. Литвин В.М. Історія України: [Підручник]. – 3-є, доопрац. і доп. вид. – К., 2009.
28. Литвин В.М. Історія України: Електронний підручник. – 2-е доопрац. і доп. вид. – К., 2007.
29. Макар Ю. І., Білецький Б. Ф., Коцур А. П. та ін. Історія України від найдавніших часів до наших днів. – Чернівці, 1998.
30. Макарчук С. Писемні джерела з історії України. – Л., 1999.
31. Мала енциклопедія етнодержавознавства / Редкол.: Ю.І. Римаренко (відп. ред.) та ін. – К., 1996.
32. Михайлуца М.І. Історія і державність України: факти, довідки та думки: Навчальний посібник □ Одеса : Вид-во ОНМУ, 2010.
33. Михайлуца М.І., Шипотілова О.П. Історія України і її державності: осучаснений погляд. Навчальний посібник / Микола Михайлуца, Олена Шипотілова. Херсон: Вид-во Гринь Д.С., 2018. 173 с.
34. Наливайко Д. Очима Заходу: Рецепція України в Західній Європі ХІ – ХVІІІ ст. – К., 1998.
35. Панченко П.П., Славов В.П., Шмарчук В.А. Аграрна історія України. – К., 1996.
36. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи, Коментарі. – Харків, 2007.
37. Рибалка І. К. Історія України: Підручник для студ. іст. фак. вузів. - Ч. 1 : Від найдавніших часів до кінця 18 століття. – Х., 1995; Ч. 2: Від початку ХІХ століття до лютого 1917 року. - Х., 1997.
38. Слюсаренко А.Г., Литвин В.М., Дрожжин В.П., Козицький М.Ю., Колесник В.Ф. та ін.

- Новітня історія України. (1900-2000): Підручник для студ. іст. спец. вищих навч. закл. – 2. вид., перероб. і доп. – К., 2002.
39. Танцюра В.І. Політична історія України: навчальний посібник, К, Академвидав, 2008.
40. Терещенко Ю. Україна і європейський світ. Нарис історії від утворення старокиївської держави до кінця XVI ст. – К., 1996.
41. Україна і Росія в історичній ретроспективі: Нариси: В 3 т. / НАН України; Інститут історії України / В.А. Смолій (відп.ред.). – К., 2004.
42. Шевчук В. П., Тараненко М. Г. Історія української державності: [Курс лекцій]. – К., 1999.
43. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. – 2-ге вид., перероб. і розшир. – К., 2005.

Допоміжні джерела

1. Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: Біографічний довідник. – К., 1998.
2. Верстюк В.Ф., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення: Хронологічний довідник. – 2-е вид. – К., 2005.
3. Винник В.О. Назви одиниць виміру і ваги в українській мові. – К., 1966.
4. Гайдай Л. Історія України в особах, термінах, назвах і поняттях. – Луцьк, 2000.
5. Довідник з історії України (А – Я): Посібник для серед. загальноосв. закл. / За заг. ред. Підкови І., Шуста Р. – 2-е вид., доопр. і доповн. – К., 2001.
6. Енциклопедія історії України: – Т. 1-8 [А – Прик]. – К., 2003 - 2011.
7. Енциклопедія українознавства: Словникова частина. – Т. 1-10. – 1955 - 1984; репринтне відтворення – Львів, 1993 – 2000.
8. Історична наука. Термінологічний і понятійний довідник. – К., 2002.
9. Литвин М.Р., Науменко К.Є. Збройні сили України першої половини XX ст.: Генерали та адмірали / Інститут українознавства ім. І.Крип'якевича НАН України. – Львів; Харків, 2007.
10. Лукомский В.К., Модзалевский В.Л. Малороссийский гербовник. – К., 1993.
11. Митці України: Енциклопедичний довідник. – К., 1992.
12. Радянська енциклопедія історії України. – Т. 1-4. – К., 1969-1972.
13. Словник художників України. – К., 1973.
14. Тинченко Я. Офіцерський корпус Армії Української Народної Республіки (1917 – 1921). – Кн. 1. – К., 2007.
15. Україна партизанська. 1941-1945: Партизанські формування та органи керівництва ними: Науково-довідкове видання. - К., 2001.
16. Українська дипломатична енциклопедія: У 2 т. – К., 2004.
17. Українська минувшина: Ілюстрований етнографічний довідник. – К., 1993.
18. Українська революція і державність (1917 – 1920 рр.): Наук.- бібліогр. вид. / НАН України. Нац. б-ка ім. В.І.Вернадського. – К., 2001.
19. Українське козацтво: Мала енциклопедія. – 2-е вид., доп. і перероб. – Київ-Запоріжжя, 2006.

Інформаційні ресурси

1. UHG@history.org.ua
2. www.history.org.ua
3. www.nbuv.gov.ua
4. www.nsku.org.ua